Memorandwm Esboniadol ar gyfer Gorchymyn Iechyd Anifeiliaid (Rheolaethau Mewnforio) (Cymru) 2025

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad Ysgrifennydd y Cabinet

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Gorchymyn Iechyd Anifeiliaid (Rheolaethau Mewnforio) (Cymru) 2025.

Huw Irranca-Davies AS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
6 Awst 2025

RHAN 1

1. Disgrifiad

1.1 Mae'r offeryn hwn yn gwahardd mewnforio cynhyrchion penodol o anifeiliaid cnoi cil a moch y bwriedir iddynt gael eu bwyta neu eu defnyddio'n bersonol i Gymru o wledydd yr Ardal Economaidd Ewropeaidd (AEE), Ynysoedd Ffaro, yr Ynys Las a'r Swistir ("ardal marchnad sengl yr UE") at ddibenion atal cyflwyno clefydau i Brydain Fawr. Mae esemptiadau ar gyfer symiau bach o laeth powdr babanod, fformiwla babanod arall, bwyd at ddibenion meddygol arbennig, bwyd anifeiliaid anwes sy'n ofynnol am resymau sy'n gysylltiedig ag iechyd a chynhyrchion bwyd penodol. Nid oes unrhyw esemptiadau ar gyfer cynhyrchion cyfansawdd risg isel penodol.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

2.1 Dim

3. Cefndir deddfwriaethol

3.1. Mae adran 10 o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981 yn caniatáu i Weinidogion ddefnyddio Gorchmynion i wneud darpariaeth o'r fath y maent yn barnu eu bod yn addas at ddibenion atal cyflwyno clefydau neu ledaenu clefydau i Brydain Fawr neu o fewn Prydain Fawr drwy fewnforio anifeiliaid a phethau eraill, boed yn fyw neu'n anfyw, yr ymddengys iddynt a allai gario neu drosglwyddo unrhyw glefyd.

3.2. Rhoddwyd swyddogaethau o dan Ddeddf 1981 yn wreiddiol i "the Ministers" (fel y'u diffinnir yn adran 86 o'r Ddeddf honno). Trosglwyddwyd swyddogaethau "the Ministers", i'r graddau yr oeddent yn arferadwy gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn rhinwedd Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999. Trosglwyddwyd swyddogaethau ar y cyd "the Ministers", i'r graddau yr oeddent yn arferadwy gan Ysgrifennydd Gwladol yr Alban o ran Cymru, i'r Gweinidog Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd gan Orchymyn Trosglwyddo Swyddogaethau (Amaethyddiaeth a Bwyd) 1999. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Gweinidog Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd wedyn i'r Ysgrifennydd Gwladol gan Orchymyn y Weinyddiaeth Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd (Diddymu) 2002. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 2004. Mae swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru bellach yn arferadwy gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi.

3.3. Mae'r offeryn hwn yn ddarostyngedig i'r weithdrefn “gosod yn unig”; ac mae'n ofynnol iddo gael ei osod, ar ôl iddo gael ei wneud, gerbron Senedd Cymru yn rhinwedd adran 10(6) o Ddeddf 1981, fel y'i darllenir gyda pharagraff 33 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

3.4. Bydd angen diddymu'r datganiadau diogelu presennol ar gyfer PPR/ASF/FMD ar ôl i'r OS arfaethedig ddod i rym. Bydd hyn yn cael ei wneud yn weinyddol trwy ddatganiadau dirymu, yn hytrach na thrwy'r Gorchymyn ei hun.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

4.1. Gwneir yr offeryn gan ddefnyddio pwerau o dan adran 10 o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981 i ddisodli'r gwaharddiad presennol ar fewnforion personol o gig anifeiliaid cnoi cil a chig moch a chynhyrchion llaeth o'r UE i Brydain Fawr. Gosododd Llywodraeth Cymru a Llywodraethau eraill Prydain Fawr y gwaharddiad gan ddefnyddio pwerau diogelu o dan Reoliadau'r Fasnach mewn Anifeiliaid a Chynhyrchion Perthynol (Cymru) 2011 (TARP) yn dilyn brigiadau achosion o draed a'r genau (FMD) yn yr UE.

4.2. Roedd angen disodli'r mesur TARP gyda chyfundrefn fwy gwydn sy'n galluogi cadw gwaharddiad nes y penderfynir nad oes ei angen ar sail risg mwyach.

4.3. Mae'r offeryn hwn yn cydgrynhoi'r cyfyngiadau sydd ar waith oherwydd achosion o FMD, Peste des Petits Ruminant (PPR) a chlwy Affricanaidd y moch (ASF) yn yr UE.

4.4. Mae'r offeryn hwn hefyd yn darparu sylfaen ddeddfwriaethol ar gyfer cyfyngiadau ar fewnforion personol o gynhyrchion o Wladwriaethau AEE, Ynysoedd Ffaro, yr Ynys Las a'r Swistir sy'n cael eu gweithredu ar hyn o bryd trwy fesurau diogelu

5. Ymgynghori

5.1. Ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad ffurfiol mewn perthynas â'r offeryn hwn. Mae'r llywodraethau datganoledig wedi bod mewn trafodaethau ar y cyd ac yn cytuno bod y mesurau hyn yn angenrheidiol i ddiogelu iechyd anifeiliaid ym Mhrydain Fawr. Bydd offerynnau ar wahân yn cael eu cyflwyno yn Lloegr a'r Alban.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

6.1. Nid oes Asesiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i lunio ar gyfer yr offeryn hwn oherwydd nad yw'n cael unrhyw effaith sylweddol ar y sector preifat, y sector gwirfoddol, na’r sector cyhoeddus. Mae hyn yn cydymffurfio â'r polisi a nodir yng nghod ymarfer

Gweinidogion Cymru o ran cynnal asesiadau effaith rheoleiddiol ar gyfer is-ddeddfwriaeth.